

שלוש גופות של פועלים ערבים. הגופה האחרונה נתגלתה בשעות הבוקר. כל הגופות הועברו למכון הפתולוגי באברכיביר, לקביעת סיבת המוות. לגופות לא נגרמו נזקים חיצוניים בולטים. תיקרת הבטון של בית-הקירור היתה מצופה מכפ"ג נים בשיכבה עבה של קלקר, חומר לבן וקל המשמש חומר מבדד. הגופות נבלעו בתוך הקלקר הרך ובאופן זה לא נהצפו בני המישפחות התגודו תחילה לנתיהה שלאחר-המוות. אך הפתולוג הודיע למיט"ר, כי מאחר שאין פגיעות חיצוניות לא ניתן לקבוע את סיבת המוות ללא ניתוח. המישטרה הצליחה לבסוף להשיג את אישורם של בני המישפחות. תוצאות הניתוח קבעו, כי סיבת המוות כפולה: לחץ בין שני גופים וחנק.

החקירה נמסרה לידי האמונות של סגן-מפקח שלמה זר-אביב, ממישטרת נתניה, שעיקשותו בפצוח תעלומת מיט"ר תוריות זיכתה אותו בקרב עמיתיו ה"חוקרים, בכינוי "קולומבו", זר-אביב ריכז בידידיו את תוכניות המיבנה ואת הדגימות שנלקחו מתוך ההריסות, העבירן לידי מהנדסי משרד-העבודה והטכניון בחיפה, שפתחו בחקירה מיקצועית של האסון.

החקירה הזו מתנהלת בשני כיוונים עיקריים: בדיקת תוכניות המיבנה ואופן ביצוע העבודה. על האופן שבו נבנה הגג העלו החוקרים את הפרטים הבאים: תחילה נוצקו 24 עמודי בטון — תריסר בכל צד — לאורך המיבנה המתוכנן,

הרס מוחלט

נפילת התיקרה בשלמותה יצרה הדף-אוויר חזק, שמוטט את קירות המיבנה ועמודיו. בתמונה נראים הריסות קונסטרוקציות הברזל ולבנים שהונחו על הגג. ההשטרה, שמישקל הלבנים גרם להתמוטטות.

הקבלן עזרא שמש, שהיה אחראי ברזל, טען: "אני מכוסה לא תיכונתי את הפרוייקט הזה. רק ביצעתי".

וגיבנו הקירות. לאחר-מכן הוקם מישטח היציקה, שהוחק בגובה הגג על-ידי תומי כים מייחודים. על מישטח זה החלו לצקת, ביצ באוקטובר, את גג הבטון, ששיטחו כדונם וחצי. כשהסתיימה היציקה תעלתה על הגג, בעזרת מנוף ענק, קונסטרוקציה של ברזל (מיסגרת), שתשקדה לשאת א.ז. הגג.

המיסגרת מורכבת מ-12 אנגים. כל און מתחבר לשני עמודים משני צידי המיבנה. לאורך האנגים מותקנות פלטות חיביר, המוצמדות, בעזרת ברגים, לפלטות זהות, המותקנות בתוך הבטון של הגג היצוק. אחרי החיבור מפרקים את התומכים ואז מישטח היציקה, והגג נשאר תלוי באוויר, כשהוא מחובר אל מיסגרת הברזל, המור"כת על עמודי הבטון.

טעות אנושית או רשלנות פושעת

הגג התהוי הוא פרי תכנונו של ה"מהנדס עמיר וייץ, שהיה אחראי ל"תכנונו של כל המיבנה. הוא הגג לבקר במקום ופיקח על ביצוע הפרוייקט. האחד ראים האחרים למיבנה הם קבלני היציקה, האחיים דויד ויצחק קונפינו, וקבלן מיסגרת הברזל, עזרא שמש.

מטרת החקירה של מומחי משרד-העבור דה הטכניון היא לקבוע מי מהאחראים להקמת המיבנה נושא באחריות לאסון.

קל זה יש משמעות כה מכריעה לעומת מישקל התיקרה עצמה, שהוא כ-500 טון.

גם אם מגיחים כי סיבת ההתמוטטות היתה קשורה להנחת הבלוקים על הגג, או לפגם כלשהו בהרכב התיקרה, אין הדבר מסביר, לדעת החוקרים, את סיבת נפילתה של מיסגרת הברזל יחד עם ה"תיקרה. המיסגרת היתה מורכבת על גבי 24 עמודי בטון, שהיו צריכים לשאת אותה גב אחרי התמוטטות התיקרה.

סברה אחרת שהועלתה היתה, כי הפגם שגרם לאסון טמון במיסגרת עצמה, שלא הצליחה לשאת את מישקל התיקרה ולכן התמוטטה. אך ייתכן שהפגם היה דווקא בעמודי הבטון, ומהם החלה ההתמוטטות.

אחת השאלות החשובות, שטרם נמצא לה מענה, הינה אם עיתוי המפולת, בזמן פירוק אחרוני התומכים, הוא מיקרי, מה שמקשה על החוקרים הוא ההרס המוחלט של המיבנה. נפילת התיקרה בשלמותה יצרה הדף אוויר כה חזק, שמוטט את קירות המיבנה ואת עמודיו כלפי חוץ. אחד הפועלים שניצלו סיפר כי הועף, כתוצאה מההדף, למרחק רב. המומחים יוכלו, אי פוא, להצביע על הסיבה המדוייקת רק אחרי שיסיימו את בדיקת הדגימות השוררות. ואז — מבטיחים אנשי המישטרה — יבוצעו גם מעצרים.

הם היו

כמו אחים

על בית מישפחתו של קלימו מגידיש, מנהליהעבודה שנהרג, ירד אבל כבד. האשה מזל וחמשת ילדיה לא עיכלו עדיין את גודל אסונם. הם סיפרו כי האב, שהיה בן 42 במוותו, ניצל כבר פעמיים בעבר מאסון דומה. לראשונה בעיר הולדתו, טריפולי, שבלוב, בעת מילחמת-העולם ה"שנייה, כשבית המישפחה הופצץ ונהרס

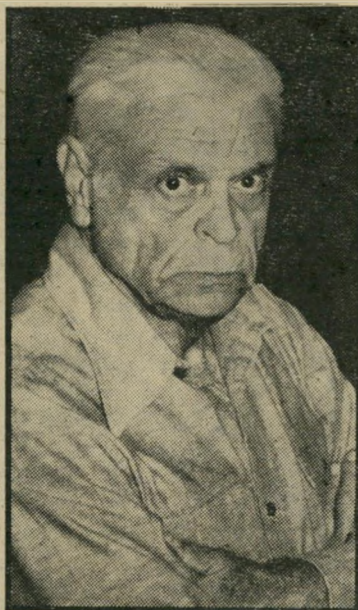
ואישר שהכל בסדר. כואב לי רק שהיצירה שלי נהרסה ושנהרגו אנשים. יש לי כמה נקודות הסבר לאסון, אבל אני לא רוצה לקבור אנשים עוד לפני סיום החקירה, ולכן אני מעדיף לשחוק".

מהנדס הפרוייקט, שפיקח על ביצועו, עמיר וייץ, הסתגר בביתו שבחדרה וסרב לשוחח עם עיתונאים. "אני מוכן להגיד רק דבר אחד", אמר, "מסרתי את כל התוכניות למישטרה ולמומחים, ואלה בודקים את האסון. אני יודע שאני לא אשם, ואני גם בטוח שזה מה שהחוקרים יגידו. זה רק שאלה של זמן".

לפי אחת ההשערות, היו הבלוקים ש"הונחו על הגג, בשעה שהיה עדיין בשלבי התחזוקות, הסיבה להתמוטטות התיקרה. אולם מישקלם של בלוקים אלה היה כ"שמונה טון בלבד, וקשה להניח כי למיט"

ההרוג קלימו מגידיש, מנהל העבודה במקום, ניצל כבר פעמיים בעבר מאסון דומה. הפעם לא.

המהנדס עמיר וייץ, מי שתיכנן את הפרוייקט ופיקח על ביצועו, טען: "אני יודע שאני לא אשם".

החוקר סגן-מפקח שלמה זר-אביב, ממישטרת נתניה, העביר את התוכניות והדגימות לבדיקת מהינ"דסים במשרד-העבודה ובטכניון בחיפה.

כליל, כל בני המישפחה ניצלו. הפעם השנייה היתה במילחמת ששת הימים. ה"בונקר שבו הוצב הופגז ונהרס כליל. קלימו היה אז היחידי שניצל. הפעם לא שיהק לו מזל. התיקרה שקרסה קברה אותו תחתיה.

קלימו השאיר אחריו חמישה ילדים, שהקטן ביניהם בן 7 והגדולה בת 22. הוא ידע רק לעבוד, כל החיים שלו רק עבד. סיפר בנו מרדכי, "הפועלים הערבים שלו, שנהרגו יחד איתו, היו כמו האחים שלו. הם באים לבקר אצלנו בבית. עכשיו הם מתו, ומי ידאג למישפחות שלהם? כל אחד טוען שהוא לא אשם. אבל משהו בכל זאת אשם. בית לא נופל ככה סתם".

יוסי היימן